

Kultuuriministri määruse „Era- ja munitsipaaletendusasutuste energiasäästlike valgustuslahenduste toetamise tingimused ja kord“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus ja eesmärk

Määrus kehtestatakse atmosfääriõhu kaitse seaduse § 161 lõike 3 alusel.

Määrusega (edaspidi *eelnõu*) kehtestatakse „Riigi eelarvestrateegia 2023–2026“ kohase meetme „Energiasäästlikud valgustuslahendused“ alameetme „Energiasäästlikud valgustuslahendused kultuuriasutustele“ rakendamiseks aastatel 2021–2030 lubatud heitkoguste ühikute enampakkumisel saadavast tulust antava toetuse kasutamise tingimused ja kord. Riigieelarve strateegias määratud meetme elluviimiseks võib tulu kasutamise eest vastutav minister kehtestada määrusega enampakkumisest saadud tulu kasutamise tingimused ja korra.

Eelnõuga reguleeritakse taotlusvoorst „Era- ja munitsipaaletendusasutuste (edaspidi *etendusasutus*) energiasäästlike valgustuslahenduste toetamine“ (edaspidi *taotlusvoor*) toetuste jagamist. Taotlusvooru eesmärk on parandada etendusasutustes energiatõhusust energiasäästlike valgustuslahenduste kasutuselevõtu kaudu.

Rahvusvahelise kliima- ja energiapoliitika eesmärkide saavutamiseks kehtib Euroopa Liidus (edaspidi *EL*) ELi-sisene kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute (edaspidi *LHÜ*) enampakkumiste süsteem. Selles peavad ELi liikmesriigid müüma enampakkumistel kõik LHÜd, mida ei eraldata tasuta paiksetele saasteallikatele direktiivi 2003/87/EÜ (millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32–46)) artiklite 3e, 10a ja 10c alusel.

Kooskõlas atmosfääriõhu kaitse seadusega on riigi eelarvestrateegias sätestatud üldised eesmärgid, mille saavutamiseks tuleb kasutada (alates 2024. aastast) 100 protsenti enampakkumisel saadud tulust, sealhulgas energiatõhususe parandamine ja energiasääst ning taastuvenergia kasutuse edendamine. Nimetatud kliima- ja energiapoliitika eesmärkidega seotud meetmed on kavandatud kooskõlas atmosfääriõhu kaitse seaduse § 161 lõikega 1, lähtudes üleriigilistest ja valdkondlike arengukavade eesmärkidest.

Enampakkumisel saadud tulu laekub riigieelarvesse ja seda kasutatakse riigi eelarvestrateegia kohaselt. Tegu on tuludest sõltuvate kuludega, st vahendeid saab kasutada olenevalt tegelikust tulu laekumisest. Iga-aastases riigieelarves kajastatakse asjaomase aasta enampakkumise tulude ja kulude prognoositud maht. Riigi eelarvestrateegias kajastatakse enampakkumisest saadud tulu kasutuse kavandatud jaotus, määratakse kliimapoliitikaga seotud meetmete sihtotstarve ning tulu kasutamise eest vastutavad ministrid.

„Riigi eelarvestrateegia 2023–2026“ lisa 5 kohaselt vastutab perioodil 2021–2030 LHÜde kauplemisel saadavate vahendite kasutamise eest meetme „Energiasäästlikud valgustuslahendused“ (sh alameede „Energiasäästlikud valgustuslahendused kultuuriasutustele“) elluviimisel kultuuriminister.

„Kultuuri arengukavas 2021–2030“¹ on etenduskunstide valdkonnas eesmärgiks seatud, et Eesti teatrihoonete füüsiline ja tehnoloogiline keskkond võimaldaks luua, esitada ja kogeda kõrgetasemel etenduskunsti. Etenduskunstide taristu arendamisel tagatakse tänapäevased

---

¹<https://www.kul.ee/kultuur2030>

töötingimused, mis võimaldavad luua tehniliselt nõudlikke lavastusi. Eelnõu võimaldab arendada arengukavas olulise põhimõttena nimetatud kvaliteetset ja säästlikku kultuuritaristut ning järgida keskkonnahoidlikkuse põhimõtteid.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Kultuuriministeeriumi kunstide osakonna juhataja Katre Väli (katre.vali@kul.ee, tel 628 2212), Kultuuriministeeriumi kunstide osakonna teatrinõunik Laur Kaunissaare (laur.kaunissaare@kul.ee, tel 628 2249), Kultuuriministeeriumi välisvahendite juht Kärt Kallion (kart.kallion@kul.ee, tel 628 2248) ning Kultuuriministeeriumi personali- ja õigusosakonna õigusnõunik Kadri Kilvet (kadri.kilvet@kul.ee, 628 2224), kes on teinud eelnõu juriidilise ekspertiisi.

Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Luisa Tõlkebüroo eesti keele vanemtoimetaja Helen Noormägi (helen.noormagi@luisa.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kaheksast peatükist ja 21 paragrahvist.

1. peatükk „Üldsätted“

Paragrahviga 1 kehtestatakse eelnõu reguleerimis- ja kohaldamisala.

Lõike 1 kohaselt kehtestatakse eelnõuga taotlusvoorst vahendite saamise ning rahaliste vahendite kasutamise tingimused ja kord.

Lõike 2 järgi on enampakkumisel saadud tulu kasutamise ja aruandluse üldtingimused kehtestatud Vabariigi Valitsuse 4. novembri 2016. a määrusega nr 121. Viidatud määrusega seatakse muu hulgas Kultuuriministeeriumile aruandluskohustus eelnõu alusel tulemuste saavutamise kohta.

Lõike 3 kohaselt tuleb määrusega reguleerimata küsimustele kohaldada haldusmenetluse seadust (edaspidi HMS). Haldusmenetlusele tuleb kohaldada HMSi sätteid kooskõlas eelnõus sätestatud korra ja erisustega.

Lõike 4 alusel on toetuse andja Kultuuriministeerium, kes vastutab taotlusvooru avamise ja koordineerimise eest – ta teavitab taotlejaid ja avalikkust toetuse saamise võimalusest, menetleb taotlusi, teeb rahuldamise otsused jms. Toetuse andja õigusi ja kohustusi on seletuskirjas täpsemalt selgitatud §-de 20 ja 21 juures.

Paragrahviga 2 kehtestatakse toetuse andmise eesmärk ja tulemus.

Lõike 1 kohaselt on toetuse andmise eesmärk parandada etendusasutuste kasutuses olevates hoonetes energiatõhusust ja viia ellu kliimaeesmärgid. Hõõglampidel põhinevad seadmed vahetatakse välja energiasäästlikumate LED-valguslahenduste vastu. Seda tehes lähtutakse nende seadmete arvust, mis konkreetsetes etendusasutustes taotlemise hetkel olemas on.

Lõikes 2 kirjeldatakse toetuse andmise ja kasutamise oodatavaid tulemusi. Toetuse andmise tulemusena on saavutatud etendusasutuse energiatõhus toimimine. LED-valgustid on

energiasäästlikumad ning seadmete vahetamisega tagatakse, et etendustegevus jätkub keskkonnasäästlikumalt ja kooskõlas strateegilise arengudokumendi „Kliimapoliitika põhialused 2050“ põhimõtetega.

Paragrahviga 3 kehtestatakse toetatav tegevus.

Lõike 1 kohaselt toetatakse projekte, mille elluviimine panustab eelnõu §-s 2 nimetatud eesmärgi ja tulemuse saavutamisse ning mille raames vahetatakse välja ja võetakse kasutusele valgustusseadmed.

Lõike 2 järgi ei tohi toetatav tegevus olla enne taotluse esitamist lõpetatud või täielikult ellu viidud. Nõude kohaselt ei toetata projekti, milles sisalduvad tegevused on ellu viidud enne toetuse taotluse esitamist. See tähendab, et kui kõik tegevused on juba ellu viidud, olenemata sellest, kas kulud on tasutud, on tõendatud taotleja võimekus viia projekt ellu omavahendite arvelt, mistõttu puudub vajadus tegevusi toetada.

Lõike 3 kohaselt tohib toetust kasutada energiatõhusustöödeks ainult nendes ruumides, kus toimub etendustegevus (sh proovisaalid). Muudes etendusasutuse kasutuses olevates ruumides (fuajeed, toitlustusalad, garderoobid, riietusruumid, kabinetid) valgustuslahendusega kaasnevaid energiatõhususe töid ei toetata.

Lõikega 4 sätestatakse, millistele tingimustele vastavas hoones võib etendusasutus valgustusseadmeid vahetada. Taotlusvoorst ei toetata etendusasutusi, kes asuvad ajutistel pindadel (ühiks lavastusprojektiks renditud).

2. peatükk „Nõuded taotlejale ja taotlusele ning toetuse taotlemine“

Paragrahviga 4 kehtestatakse nõuded taotlejale.

Lõikes 1 kehtestatakse subjektid, kellele toetus on mõeldud. Taotlejaks saab olla Eestis registreeritud eraõiguslik juriidiline isik või kohaliku omavalitsuse ametiasutuse hallatav asutus, kes vastab etendusasutuse seaduse §-des 2 ja 2¹ esitatud mõistele. Etendusasutus on nimetatud seaduse kohaselt juriidiline isik või asutus:

- 1) kelle põhitegevusala on teatri- ja tantsuetenduste või kontsertide lavastamine ja esitamine, muusikaline loometegevus või lavakunsti abitegevused;
- 2) kes korraldab regulaarselt autorite ja esitajate loomingu avalikke esitusi etenduste või kontsertidena;
- 3) kes on töösuhtes loominguliste töötajatega või võlaõiguslikus suhtes teenuse osutajatega loominguliste eesmärkide täitmiseks;
- 4) kellel on loominguline juht;
- 5) kes teavitab avalikkust etenduse või kontserdi toimumisest.

Munitsipaaletendusasutusel peab olema lisaks nimetatule loomenõukogu.

Lõikes 2 kehtestatakse täpsustavad nõuded taotlejale. Nende alusel tuvastatakse, kas taotlejal on projekti elluviimiseks vajalik võimekus.

Punkti 1 kohaselt ei saa taotlejaks olla riigi või riigi osalusel asutatud või kohaliku omavalitsuse sihtasutusena tegutsev etendusasutus. Sihtasutustena tegutsevaid etendusasutusi ja nende valgustuslahenduste väljavahetamist toetatakse teise meetme kaudu.

Punkti 2 alusel peab taotleja olema tegutsenud etendusasutusena vähemalt kaks aastat enne taotluse esitamist. See nõue on kehtestatud selleks, et toetada investeeringuga järjepidevalt tegutsenud etendusasutusi. Kuna eelarvevahendid on piiratud, soovitakse toetada jätkusuutlikke etendusasutusi.

Punkti 3 kohaselt toetatakse taotlejaid, kellel on statsionaarne saal või renditud etenduspaik vähemalt 2030. aasta lõpuni. Seadmed on mõeldud konkreetsetes hoones ja konkreetse etendusasutuse energiatõhususe parandamiseks kindla perioodi vältel. Nõue on esitatud selleks, et parandada investeeringu kaudu energiatõhusust ja tagada kestlik tegevus hoonetes, kus etendustegevus toimub.

Punkti 4 järgi peab taotleja regulaarselt korraldama autorite ja esitajate loomingu avalikke esitusi etendustena. Regulaarse tegutsemise kohta annavad infot Eesti Teatri Agentuuri andmebaas, etendusasutuse sotsiaalmeediakanalid, koduleht ning muudel andmekandjatel kajastatud mängukava ja repertuaari ülevaade.

Punkti 5 kohaselt ei tohi taotlejal olla ajatamata maksu- ega maksevõlga riigile. Kui taotlejal need on, ei ole nimetatud nõue täidetud. Seda nõuet kohaldatakse, kuna soovitakse toetada taotlejaid, kellel riigi ees rahalist võlga ei ole.

Punkti 6 kohaselt kontrollitakse, et taotleja suhtes ei oleks välja kuulutatud pankrotti ja ta ei oleks likvideerimisel ega sundlõpetamisel. Vastasel korral eeldatakse, et projekti elluviimiseks vajalikud finants-, haldus- ja toimimissuutlikkus puuduvad. Teavet pankroti, likvideerimise ja sundlõpetamise menetluse kohta saab äriregistrist ning väljaandest Ametlikud Teadaanded.

Punktis 7 sätestatakse, et taotlejal ei tohi olla äriregistrile majandusaasta aruande ega maksudeklaratsioonide esitamise võlga. Seda nõuet kohaldatakse, kuna soovitakse toetada taotlejaid, kellel riigi ees rahalist võlga ei ole. Äriregistrile majandusaasta aruande ja maksudeklaratsioonide esitamise kohustus tuleneb maksukorralduse seadusest ning see peab taotluse esitamise ajaks olema täidetud. Kohustus on täidetud ka näiteks juhul, kui majandusaasta aruanne on esitatud hilinenult, kuid siiski enne taotluse esitamist.

Punktis 8 sätestatakse, et taotlejal ei tohi toetuse andja ees olla taotluse esitamise seisuga aruande esitamise võlga ega muid tähtjaks täitmata kohustusi. Näiteks kui taotlejale on tehtud tagasinõudmise otsus mõne varasema toetuse raames ja tagasinõudmise otsuse kohaselt on tagasimaksmisele kuuluv toetus tagasi maksmata. Silmas peetakse sellist olukorda, kus toetuse tagasimaksmiseks ette nähtud tähtaeg on möödunud, sealhulgas ajatamisgraafiku alusel, kuid toetust ei ole ette nähtud mahus tähtaja jooksul tagasi makstud. Nõude mõte ei ole kohustada tagasimaksmisele kuuluvat toetust tagasi maksuma enne tagasimakse tähtaega, vaid sellega ajendatakse tagasimaksmisele kuuluvat toetust tagasi maksuma tähtjaks. Selle hulka kuulub ka näiteks aruande esitamise kohustus või toetuse kasutamise kontrolltoimingute tegemise käigus dokumentide esitamine.

Punkti 9 kohaselt peab taotleja suutma eelnõu § 9 lõikes 2 nimetatud omafinantseeringut ja projekti mitteabikõlblikke kulusid tasuda kuni projekti lõppemiseni ehk aruande kinnitamiseni.

Paragrahviga 5 kehtestatakse nõuded taotlusele.

Lõike 1 järgi peab taotlusest selguma, et toetust taotletakse eelnõus nimetatud eesmärgil ja toetatavaks tegevuseks ning et projekt panustab tulemusse ja loob nõutud mõju.

Lõikes 2 sätestatakse, et taotlusest peab selguma taotletava toetuse summa ja osakaalu ning omafinantseeringu määra vastavus eelnõus esitatud nõuetele. Taotluses peab olema märgitud taotletava toetuse summa ja selle protsentuaalne osakaal abikõlblikest kuludest.

Lõikes 3 määratakse kindlaks andmed ja dokumendid, mida taotlus peab sisaldama.

Lõikes 4 sätestatakse taotlejale lisateabe esitamise kohustus. Et vältida samade tegevuste ning sarnaste eesmärkide ja tulemuste saavutamise topeltfinantseerimist, kohustub taotleja esitama toetuse andjale teabe, kui ta on projektile või projekti osale tegevustele taotlenud samal ajal toetust mõnest teisest meetmest või riigisisestest või muudest välisabivahenditest. Toetatavaid tegevusi ehk kulusid projektis topeltfinantseerida ei tohi.

Paragrahvis 6 esitatakse taotlusvooru avamise ja taotluse esitamise regulatsioon.

Lõike 1 kohaselt on tegemist jooksva taotlusvooriga. Jooksva taotlemise puhul menetletakse taotlusi nende esitamise järjekorras ja toetuse andjal on õigus peatada taotluste vastuvõtt olukorras, kus selliste registreeritud taotluste taotletav rahaline summa, mille kohta ei ole tehtud rahuldamise või rahuldamata jätmise otsust, saab võrdseks või ületab taotluste rahastamise jooksva aasta eelarve vaba jääki.

Lõike 2 kohaselt teavitab toetuse andja taotlusvooru avamisest ja taotlusvooru eelarvest oma veebilehel vähemalt 30 kalendripäeva enne taotlusvooru avamise päeva.

Lõikes 3 sätestatakse, et taotluse peab esitama esindusõiguslik isik toetuse andja e-keskkonna kaudu. Taotlus peab olema esitatud ettenähtud viisil ja vormil koos nõutud dokumentidega. Taotlemine toimub toetuse andja taotluste menetlemise infosüsteemi ehk e-keskkonna kaudu.

3. peatükk „Kulude abikõlblikkus ja toetuse summa“

Paragrahviga 7 kehtestatakse kulude abikõlblikkuse reeglid.

Lõike 1 kohaselt on kulu abikõlblik, kui see on tegevuste elluviimiseks vajalik ja põhjendatud, tekib abikõlblikkuse perioodil, selle on tasunud toetuse saaja ning see on kooskõlas riigisisese õigusega. Tegemist on kulu abikõlblikuks lugemise üldpõhimõttega. Kulu peab olema tekkinud projekti abikõlblikkuse perioodil ja toetuse saaja peab olema selle tasunud aruande esitamise ajaks.

Kuna eelnõu ei sisalda kõiki muude õigusaktidega reguleeritud kulu abikõlblikkuse tingimusi, on oluline rõhutada, et toetuse kasutamisel tuleb arvestada ka teiste riigisiseste kohalduvate õigusaktidega. Riigisisese õigusega kooskõlas olemise tingimus seisneb näiteks selles, et

toetuse saaja peab järgima raamatupidamise reeglitest ning maksuseadustest ja riigihangete seadusest tulenevaid piiranguid.

Kulu on põhjendatud, kui see on sobiv, vajalik ja tõhus ette nähtud eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks ning tekib toetatavate tegevuste käigus. See avaldub põhjendatuse nõude kaudu ehk peab olema tuvastatav põhjuslik seos, millest saab järeldada, et kulu on tekkinud asjakohaste toetatavate tegevuste käigus. Kulu on sobiv, kui see vähemalt soodustab projekti tulemuste saavutamist. Kulu on vajalik, kui projekti tulemust ei ole võimalik saavutada muu kuluga, mis on vähemalt sama tõhus. Kulu on tõhus, kui selle maksumus kajastab parimat võimalikku suhet kasutatud vahendite ja saavutatud tulemuste vahel.

Lõigetega 2 ja 3 kehtestatakse abikõlblike ja mitteabikõlblike kulude loend.

Paragrahvis 8 sätestatakse toetatavate tegevuste abikõlblikkuse periood.

Lõike 1 kohaselt on abikõlblikkuse periood ajavahemik, mille taotleja on taotluses määranud ning millal tegevused algavad ja lõpevad ning vajalikud kulud tekivad. Projekti elluviimise perioodi kavandamisel peab taotleja arvestama eelnõus projekti abikõlblikkuse perioodi kohta sätestatud tingimusi, millest lähtudes tuleb taotlusesse märkida projekti algus- ja lõppkuupäev.

Lõike 2 kohaselt ei saa projekti abikõlblikkuse periood alata varem kui toetuse kavandatava kasutusaasta 1. jaanuaril 2024 või taotluses märgitud hilisemal kuupäeval. See tähendab muu hulgas seda, et enne nimetatud kuupäeva ei saa teha ka kulutusi. Abikõlblikkuse periood lõpeb taotluses märgitud kuupäeval, kuid mitte hiljem kui 2025. aasta 31. detsembril. Kui taotleja hakkab projekti ellu viima enne, kui toetuse andja on taotluse kohta otsuse teinud, peab ta arvestama riskiga, et taotlus võib jääda rahuldamata, mistõttu peab taotleja projekti elluviimisega seotud ja juba tehtud kulud täies mahus ise hüvitama. Projekti abikõlblikkuse periood kinnitatakse taotluse rahuldamise otsusega.

Lõike 3 kohaselt on ette nähtud võimalus projekti abikõlblikkuse perioodi pikendada üks kord kuni kuus kuud. Toetuse saaja saab projekti elluviimise käigus taotleda abikõlblikkuse perioodi pikendamist tingimusel, et projekti elluviimisel on ilmnunud toetuse saajast sõltumatud, erakordsed ja/või ettenägematud asjaolud. Projektiperioodi muutmise algatab tavaliselt toetuse saaja, esitades selleks abikõlblikkuse perioodil vastavasisulise avalduse, milles on muu hulgas esitatud perioodi muutmise põhjendused. Abikõlblikkuse perioodi ei või muuta tagantjärele pärast projekti tegevuste lõppemist ning pikendamise taotlus peab olema esitatud enne taotluses märgitud ja taotluse rahuldamise otsusega kinnitatud projekti abikõlblikkuse perioodi lõppu.

Lõigetega 4–6 kehtestatakse projekti abikõlblikkuse perioodi pikendamise taotluse esitamise, rahuldamise või mitterahuldamise täpsustatud kord.

Lõike 7 kohaselt loeb toetuse andja projekti lõppenuks pärast aruande kinnitamist ja lõppmakse tegemist. Toetuse saajat teavitatakse sellest e-keskkonna kaudu.

Paragrahviga 9 kehtestatakse toetuse alam- ja ülempiir.

Lõikes 1 nimetatud minimaalsed ja maksimaalsed toetussummad on tuletatud meetme väljatöötamisel etendusasutuste kaasamise käigus saadud tagasisidest ning etendusasutuste esitatud andmetest.

Lõikes 2 sätestatakse, et omafinantseering peab katma abikõlblikest kuludest selle osa, mida toetusega ei finantseerita. Omafinantseering võib sisaldada kaasfinantseeringut.

4. peatükk „Taotluste menetlemine“

Paragrahviga 10 kehtestatakse taotluste menetlemise kord.

Lõikes 1 sätestatakse, et taotluse menetlemise tähtaeg on kuni 30 tööpäeva alates taotluse esitamisest. HMSi § 41 järgi tuleb haldusorganil juhul, kui tal ei ole ettenähtud aja jooksul võimalik haldusakti anda või toimingut sooritada, teha viivitusest teatavaks tõenäoline aeg ning tähtajast mittekinnipidamist põhjendada.

Lõike 2 kohaselt menetletakse taotlusi nende esitamise järjekorras hetkest, kui esitatud taotluste maht saab võrdseks või ületab taotlusvooru eelarve vaba jääki. Teisisõnu hetkest, mil selliste menetluses olevate taotluste taotletav toetuse summa, mille kohta ei ole tehtud rahuldamise või rahuldamata jätmise otsust, võrdsustub taotluste rahastamise eelarve vaba jäägiga, peatab toetuse andja taotluste vastuvõtmise ja menetluses olevaid taotlusi menetletakse nende esitamise järjekorras.

Lõigete 3–5 kohaselt võib toetuse andja juhul, kui taotluse läbivaatamise käigus selgub, et see ei ole piisavalt selge ja/või sisaldab puudusi, küsida taotlejalt andmete kohta selgitusi ja lisadokumente või nõuda taotluse täiendamist või muutmist. Taotlejale edastatakse e-keskkonna kaudu teade, milles on kirjeldatud asjaolusid, mis vajavad täiendavat selgitamist, täiendamist või lisateavet, ning märgitud tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks. Puuduste kõrvaldamiseks võib toetuse andja anda taotlejale kuni viis tööpäeva, mil eelnõu § 10 lõikes 1 nimetatud taotluse menetlemise aeg peatub. Kui puudus kõrvaldatakse, loetakse puudusega seotud nõue täidetuks.

Toetuse andja jätab taotluse läbi vaatamata, kui taotleja ei ole eelnõu § 10 lõikes 4 sätestatud tähtaja jooksul puudusi kõrvaldanud või kui puuduste kõrvaldamise raames esitatud lisateave ei anna ikkagi alust lugeda nõuet täidetuks. Teave taotluse läbi vaatamata jätmise kohta edastatakse taotlejale e-keskkonna kaudu kümne tööpäeva jooksul tähtaja saabumisest arvates.

Lõike 6 kohaselt on toetuse andjal õigus teha taotlejale ettepanek muuta projekti eelarvet ja tegevusi nii, et toetuse summa ja osakaal ei suureneks ning projekti eesmärgid ei muutuks.

Lõike 7 kohaselt saab toetuse andja tunnistada taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks ainult juhul, kui on täidetud kõik eelnõu §-des 3–5 sätestatud nõuded.

Paragrahviga 11 nähakse ette taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise ja rahuldamata jätmise tingimused ja kord.

Lõikes 1 sätestatakse, kes teeb taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise ja rahuldamata jätmise otsuse.

Lõike 2 kohaselt rahuldatakse taotlus juhul, kui taotleja ja taotlus vastavad eelnõus nimetatud nõuetele.

Lõike 3 kohaselt võib taotluse rahuldada osaliselt. Taotluse osalise rahuldamise otsus tehakse taotlejaga varem kooskõlastatult ja selles fikseeritakse, millises ulatuses taotlus rahuldatakse.

Muutmissetpanek on põhjendatud näiteks juhul, kui taotluste rahuldamiseks kavandatud eelarve ei võimalda taotletud toetuse summat täielikult katta. Sellisel juhul pakutakse taotlejale võimalust kaaluda, kas ta on nõus viima projekti ellu ka väiksema toetussummaga.

Muudatusettepaneku tegemisel on toetuse andjal kohustus taotleja ära kuulata. Kui taotleja on nõus projekti muutma, tuleb toetuse andjal veenduda, et muudetud taotlus vastab nõuetele ja kriteeriumidele. Selleks võib olla vaja veel kord kontrollida taotluse nõuetele vastavust ning muudetud mahus projekti. Kui taotleja ei ole nõus projekti muutma ehk kokkulepet ei saavutata, jäetakse taotlus rahuldamata.

Lõike 4 kohaselt võib taotluse rahuldada ka kõrvaltingimusega. Kui mõni nõue ei ole taotluse menetlemise ajal täidetud, see ei takista taotluse menetlemist ning on tõenäoline, et see mõistliku aja jooksul ja igal juhul enne projekti lõpetamist täidetakse, võib taotluse rahuldada kõrvaltingimusega. Kõrvaltingimuse seadmisel näeb toetuse andja ette, mida toetuse saaja peab tegema või milline asjaolu ja millise aja jooksul peab tõendatud olema.

Nõuetekohase kõrvaltingimuse saabumisel lisatakse sellekohane teave taotluse rahuldamise otsuse juurde. Kui taotluse rahuldamise otsus on tingimuslik, menetletakse taotlust tavalises korras. Erisus on vaid selles, et toetust ei või välja maksta enne kõrvaltingimuse saabumist või täitmist.

Lõike 5 kohaselt ei teki toetuse saajal taotluse kõrvaltingimusega rahuldamise otsuse põhjal õigust toetuse maksele. Makse saab teha siis, kui toetuse saaja on esitanud toetuse andjale teabe tingimuse saabumise või täitmise kohta. Toetuse saaja ei pea vastavasisulist teavet esitama juhul, kui toetuse andja saab selle ise tuvastada.

Lõike 6 järgi tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus, kui taotleja ja/või taotlus ei vasta kas või ühele eelnõus sätestatud nõudele, taotleja mõjutab taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil, taotleja ei võimalda taotluse nõuetele vastavust kontrollida, taotlus ei kuulu hindamistulemuse põhjal rahuldamisele, taotlusvooru eelarve mahu tõttu ei ole võimalik projekti toetada või taotleja ei ole nõus taotluse osalise rahuldamise ettepanekuga toetuse vähendamise või projektis kavandatud toetatavate tegevuste muutmise kohta. Taotluse rahuldamata jätmise otsuse tegemisel lähtutakse HMSi §-dest 56 ja 57. Taotluse rahuldamata jätmise otsuses esitatakse HMSis nõutud info. Eraldi korda selle kohta eelnõus ei ole. HMSi kohaselt tuleb soodustava haldusakti andmisest keeldumist kirjalikult põhjendada, märkides selles õigusliku aluse ja otsuse tegemiseks õigusliku aluse suhtes relevantssed faktilised asjaolud.

Lõike 7 kohaselt tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus ka siis, kui menetluses olevate taotluste maht ületab taotlusvooru eelarve vaba jäägi ja taotlust ei ole võimalik osaliselt rahuldada.

Lõike 8 järgi saadetakse taotlejale tema kohta tehtud otsus e-keskkonna kaudu.

Paragrahviga 12 sätestatakse taotleja ja toetuse saaja ärakuulamisega seotud regulatsioon.

Taotlejale ja toetuse saajale antakse HMSi § 40 tähenduses ärakuulamisõigus. Ärakuulamisõigus haldusmenetluses eeldab, et isikul oleks võimalik enda arvamust asjassepuutuvas küsimuses piisavalt selgitada ja vajaduse korral võtta seisukoht dokumentide suhtes, mille haldusorgan on tema asja menetlemisel esitanud.

Lõigetes 1–2 nimetatakse, millisel juhul tuleb, arvestades eelnõu kohaseid menetlustermineid, enne otsuse tegemist anda taotlejale ja toetuse saajale võimalus esitada selgitused otsuse põhimotiivide ja põhjenduste kohta. Ära ei kuulata, kui HMSi § 40 lõike 3 punkti 4 kohaselt tehakse otsus toetuse saaja või taotleja kasuks, ning ka näiteks juhul, kui taotlusvooru taotluse esitanud taotlejaid on üle 50 ja kui taotluse rahuldamata jätmise otsus põhineb vaid taotlusel ja selle menetlemisel puuduste kõrvaldamise raames esitatud andmetel.

5. peatükk „Taotluse rahuldamise otsuse muutmine ja kehtetuks tunnistamine“

Paragrahviga 13 sätestatakse taotluse rahuldamise otsuse muutmise seonduvad tingimused.

Lõikes 1 määratakse kindlaks, millistel tingimustel saab taotluse rahuldamise otsust muuta ja kelle algatusel.

Toetuse andja peab kogu teavet hindama, sest olenemata toetuse saaja taotluse sõnastusest võib teavet käsitleda sisuliselt taotluse rahuldamise otsuse muutmise avalduse või teatena. Kui sisuliselt on tegemist olukorraga, kus otsust peaks muutma otsusega, tuleb toetuse andjal otsustada, kas seda teha või mitte. Muutmine toimub tavaliselt toetuse saaja algatusel, näiteks kui toetuse saaja peab möödapääsmatuks muuta projekti (toetatavat tegevust või selle ulatust, tegevus jäetakse ära või lisatakse täiendav tegevus), abikõlblike kulude kogumahtu või toetuse osakaalu abikõlblikest kuludest. Muutmise võimaldamine on sobiv ja vajalik, sest toetuse taotlemisel ei pruugita kõiki tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi või tegevuste ulatust ette näha. Muutuda ei tohi projekti eesmärk ja projekti tegevustega saavutatav tulemus. Kui muuta tahetakse projekti algset eesmärki ja tulemust, on tegemist sisuliselt uue projektiga.

Lõike 2 kohaselt saab taotluse rahuldamise otsust muuta, kuni see ei ole kehtivust kaotanud. Haldusakt kehtib kuni haldusaktiga antud õiguse või kohustuse lõpliku realiseerimiseni. Taotluse rahuldamise otsust võib muuta kuni projekti abikõlblikkuse perioodi lõpuni, kuid mitte pärast projekti tegevuste lõppemist.

Lõike 3 järgi võib toetuse andja keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest, kui muutunud asjaolude tõttu ei ole projekt kooskõlas eelnõus sätestatud tingimustega, soovitud muudatuse korral on oodatavate tulemuste saavutamine kaheldav või projekti tegevuste lõpetamine projekti abikõlblikkuse perioodi jooksul ei ole tõenäoline. Sellisel juhul toetuse saaja avaldust taotluse rahuldamise otsuse muutmiseks ei rahuldata, toetuse saajal ei ole toetuse kasutamist ette nähtud tingimustel võimalik jätkata ning taotluse rahuldamise otsus tunnistatakse täielikult või osaliselt kehtetuks.

Lõikes 4 sätestatakse tähtaeg, mille jooksul tuleb taotluse rahuldamise otsuse muutmise avaldus läbi vaadata, ja otsuse muutmise otsuse jõustumise ajavahemik. Toetuse saaja peab teavitama toetuse andjat projekti muudatustest nende ilmnemisel kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ja viivitamata. Taotluse rahuldamise otsuse muutmise otsuse võib jõustada varasema kuupäevaga kui toetuse andja otsuse tegemise kuupäev, juhul kui see aitab kaasa projekti tegevuskava katkematu elluviimisele ja tulemuste saavutamisele. Taotluse rahuldamise otsuse muutmise otsuse jõustumise kuupäev ei saa olla varasem kui selle muutmise avalduse toetuse andjale esitamise kuupäev.

Paragrahviga 14 kehtestatakse taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise alused.

Lõikes 1 viidatakse, millistel juhtudel taotluse rahuldamise otsus osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistatakse. Seda tehakse juhul, kui ilmneb asjaolu, mille korral taotlust ei oleks rahuldatud või seda oleks tehtud osaliselt, taotlemisel või projekti elluviimisel on teadlikult esitatud valet või mittetäielikku teavet või on teave jäetud teadlikult esitamata, kõrvaltingimusega taotluse rahuldamise otsuse korral kõrvaltingimus ei saabu või ei suudeta seda täita, toetuse saaja avaldust taotluse rahuldamise otsuse muutmiseks ei rahuldata ja toetuse kasutamist ei ole ette nähtud tingimustel võimalik jätkata ning toetuse saaja esitab avalduse toetuse kasutamisest loobumise kohta. Samuti tunnistatakse kogu taotluse rahuldamise otsus kehtetuks, kui see tühistatakse toetuse tagasinõudmise otsusega.

Taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamisel peab järgima proportsionaalsuse ja ärakuulamise nõudeid, kuid arvestades, et taotluse rahuldamise otsus ei tohiks jääda kehtima selliselt, et see oleks vastuolus eelnõus sätestatuga. Kui avastatakse, et valeandmeid on esitatud tahtlikult, tunnistatakse taotluse rahuldamise otsus kehtetuks.

Taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise ja eelnõu § 17 kohase toetuse tagasinõudmise otsuse tegemise erinevus on, et kehtetuks tunnistatakse see siis, kui taotlust ei oleks pidanud rahuldama või pärast rahuldamise otsuse tegemist ilmneb asjaolu, mille tõttu ei ole projekti võimalik või vaja esialgu kavandatud mahus või viisil ellu viia, sealhulgas juhul, kui toetuse saaja enam projektile toetust ei soovi. Kehtetuks tunnistamisega ei ole tegemist siis, kui toetuse tagasinõudmise otsus tehakse toetuse kasutamise tingimuste, nõuete või kohustuste rikkumise tõttu. Siiski on nendel otsustel ühine tagajärg: saadavat toetust vähendatakse kuni nullini. Kui on selge, et toetust algses taotluse rahuldamise otsuses nimetatud mahus ära ei kasutata, vormistatakse pigem otsuse muutmise otsus, kuid võib vormistada ka osaliselt kehtetuks tunnistamise otsuse. Kui esialgu määratud toetus jääb kasutamata, tuleks määratud toetuse summat selle võrra vähendada juba projekti elluviimise ajal.

Lõikes 2 sätestatakse, et kui taotluse rahuldamise otsus tunnistatakse kehtetuks, tuleb toetuse saajal õigusliku aluseta saadud toetus toetuse andjale tagastada.

6. peatükk „Toetuse maksmise tingimused ja aruande esitamine“

Paragrahviga 15 sätestatakse toetuse maksmise tingimused.

Lõigete 1 ja 2 kohaselt makstakse toetus toetuse saajale osade kaupa. Toetusest 80 protsenti makstakse pärast maksetaotluse esitamist, millele on lisatud ostutehingut tõendav dokument

teenuse või kauba eest tasumise tingimustega. 20 protsenti toetusest makstakse tegelike tasutud kuludokumentide alusel pärast toetuse kasutamise lõpparuande kinnitamist.

Maksetaotlusele tuleb lisada toetuse maksmise aluseks olev dokument, kust on näha ostutehingu eest tasumise tähtaeg. Maksetaotluse ja makse saamise aluseks nõutud dokumendid ja tõendid esitab toetuse saaja e-keskkonna kaudu. Toetuse andja teeb väljamaksed arvestades ostutehingut tõendavas dokumendis märgitud maksetähtaega, kuid mitte varem kui 30 kalendripäeva enne maksetähtaega ning seitse tööpäeva peale maksetaotluse esitamist.

20 protsenti toetusest makstakse toetuse saajale tegelike tasutud kulude alusel. Koos toetuse kasutamise aruandega esitatakse tasutud kuludokumendid. Toetuse saaja saab lõppmakse teha ainult pärast aruande kinnitamist.

Lõikega 3 piiratakse toetuse andjal kohustuse võtmist, kui taotluse rahuldamise otsus tehakse kõrvaltingimusega. Toetus makstakse välja pärast kõrvaltingimuse saabumist või täitmist.

Paragrahviga 16 kehtestatakse toetuse kasutamise aruande esitamise põhimõtted.

Lõikes 1 sätestatakse toetuse saajale aruande esitamise kohustus. Toetuse saaja esitab projekti aruande toetuse andjale e-keskkonna kaudu taotluse rahuldamise otsuses kindlaks määratud tähtajal. Aruande esitamisel lähtub toetuse saaja taotlusest, määruse nõuetest ja aruannete kinnitatud vormidest.

Lõikes 2 sätestatakse toetuse andjale aruande menetlustähtaeg.

Lõikega 3 antakse toetuse saajale võimalus aruande esitamise tähtaega põhjendatud juhtudel avalduse alusel pikendada.

Lõikes 4 sätestatakse, et toetuse andja võib juhul, kui aruande läbivaatamise käigus selgub, et selles esinevad puudused, küsida toetuse saajalt aruandes esitatud andmete kohta selgitusi ja lisadokumente või nõuda aruande täiendamist ehk puuduste kõrvaldamist. Puuduste kõrvaldamiseks võib toetuse andja anda toetuse saajale kuni kümme tööpäeva, mil eelnõu § 16 lõikes 2 nimetatud aruande menetlemise aeg peatub. Kui puudus kõrvaldatakse, loetakse puudusega seotud nõue täidetuks.

Lõikes 5 sätestatakse aruande kinnitamise tingimused. Projekt loetakse lõppenuks, kui toetuse andja on aruande kinnitanud ja toetuse saajale lõppmakse teinud. Vastavasisuline teave saadetakse toetuse saajale e-keskkonna kaudu.

7. peatükk „Toetuse tagasinõudmine“

Paragrahviga 17 reguleeritakse toetuse osalise või täieliku tagasinõudmise otsuse tegemist ja toetuse tagasimaksmist nimetatud otsuse alusel. Toetust taotledes nõustub taotleja toetuse eraldamise tingimustega, sealhulgas kohustusega maksta toetus tagasi, kui seda on saadud mitteabikõlbliku kulu katteks või esineb muu toetuse tagasinõudmise alus. Toetuse tagasinõudmise otsuse puhul on tegemist HMSi tähenduses haldusaktiga.

Lõikes 1 sätestatakse, millal toetuse tagasinõudmise otsus tehakse.

Toetuse tagasinõudmise otsus tuleb teha näiteks juhul, kui hüvitamiseks esitatud kulu osutub mitteabikõlblikuks – näiteks sama kulusumma on hüvitamise alus juba olnud, kulu liik ei ole abikõlblik või kulu liik on abikõlblik, kuid see ei ole seotud toetatava tegevusega. Kulu võib lugeda mitteabikõlblikuks ja jätta puuduste kõrvaldamiseks täiendava tähtaja andmata, kui on ilmselge, et puudusi kõrvaldada ei saa.

Toetuse tagasinõudmise otsus tuleb teha näiteks ka siis, kui selgub, et toetust on välja makstud mitteabikõlbliku kulu hüvitamiseks. Sellisel juhul kaalutlusõigus, kas teha toetuse tagasinõudmise otsus või mitte, puudub. Kaalutlusõigus puudub ka juhul, kui toetuse andmine ei ole kooskõlas riigiabi andmise regulatsiooniga.

Toetuse tagasinõudmise otsus tehakse kaalutlusõiguse alusel, kui toetuse saaja on rikkunud kohustust või jätnud täitmata nõude, mis on mõjutanud või võib mõjutada kulude abikõlblikkust. Silmas peetakse olukorda, kus toetuse saaja ei järgi menetluskorda või ei täida kohustust või nõuet ning täitmata jätmisega kaasnevat kahjusummat ei ole võimalik võlaõigusseaduse tähenduses üheselt tuvastada. Näiteks on kahjustatud rahaliste vahendite säästliku kasutamise põhimõtet.

Kui toetuse saaja suhtes on algatatud likvideerimis- või pankrotimenetlus, ei ole see veel piisav alus toetuse tagasinõudmise otsust teha, kuid on toetuse andjale ajend, et hinnata, kas toetatav tegevus jääb sealjuures pooleli või toetuse sihipärane kasutamine katkeb kohustuslikul ajaperioodil.

Toetuse saaja peab toetuse tagasi maksma toetuse tagasinõudmise otsuses näidatud summas ja tähtjaks. Kui toetuse tagasinõudmise otsuse sisuks on kogu toetus tühistada, tuleb toetuse tagasinõudmise otsus tunnistada kehtetuks. Seda ka põhjusel, et kui määratud toetust selle tagasinõudmise otsuse tõttu saada ei ole, lõpevad taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamisel ka toetuse saaja muud kohustused, näiteks kohustus viia toetatavad tegevused lõpuni.

Enne toetuse tagasinõudmise otsuse tegemist tuleb anda toetuse saajale võimalus asjaolusid selgitada ehk ta eelnõu § 12 kohaselt ära kuulata. Sellega tagatakse, et toetuse saaja on tema suhtes käimas olevast menetlusest teadlik ning ta on saanud otsustamisel teada olevaid asjaolusid selgitada ja toetuse andja on saanud neid otsuse tegemisel arvesse võtta.

Lõike 2 kohaselt ei tehta toetuse tagasinõudmise otsust, kui täidetud on kõik toetuse vabatahtliku tagastamise tingimused: puudus kõrvaldatakse või kohustus või nõue täidetakse või kui toetuse saaja ise avastas ja teatas toetuse andjale, et talle on hüvitatud mitteabikõlblik kulu ning tagastas selle toetuse andjale.

Lõike 3 põhjal võib toetuse tagasinõudmise otsuse tegemiseks ja vormistamiseks jätta kolme aasta pikkuse varuaja ehk toetuse tagasinõudmise otsuse võib teha kolme aasta jooksul toetuse saaja viimase kohustuse täitmise lõppemisest.

Lõike 4 kohaselt tuleb toetus tagastada toetuse tagasinõudmise otsuse kehtima hakkamise päevast arvates 60 kalendripäeva jooksul. Toetuse tagasinõudmise otsus kui haldusakt hakkab HMSi § 61 lõike 1 järgi kehtima alates selle teatavaks tegemisest või kättetoimetamisest

koostoimes HMSi § 62 lõike 2 punktiga 2, mille kohaselt tuleb haldusakt teha menetlusosalisele kättetoimetamisega teatavaks, kui varasem haldusakt tunnistatakse kehtetuks või seda muudetakse.

Lõikes 5 sätestatakse, et kui ilmneb, et toetuse saaja on eiranud oma kohustusi või talle kehtestatud nõudeid ning rikkumine tõi kaasa rahalise mõju, kuid toetuse andjal ei ole võimalik rahalise mõju suurust hinnata, vähendatakse toetust protsentuaalselt olenevalt rikkumise raskusest ja mõjust kulu abikõlblikkusele.

Lõikes 6 nähakse ette, et kui toetuse saajale ei ole kogu toetust veel välja makstud, võib maksmisele kuuluvat summat toetuse tagasi maksmata summa ulatuses vähendada ehk tasaarveldada, teavitades sellest enne toetuse saajat.

Lõigete 7 ja 8 kohaselt võib toetuse saaja põhjendatud juhul taotleda toetuse tagasimaksmise ajatamist, kui korraga maksmine seab toetuse saaja olulisel määral makseraskustesse. Toetuse saaja võib taotleda tagasinõude ajatamist kümne tööpäeva jooksul toetuse tagasinõudmise otsuse kättesaamisest arvates. Ajatamise taotluses tuleb esitada ajatamise vajaduse põhjendus ja soovitud ajatamise kava.

Lõigete 9 ja 10 järgi on toetuse andjal ajatamise taotluse menetlemiseks ette nähtud kümme tööpäeva, kuid põhjendatud juhul võib seda mõistliku aja võrra pikendada, teavitades sellest toetuse saajat.

Lõike 11 kohaselt võib toetuse andja ajatamise taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse teha ka koos toetuse tagasinõudmise otsusega ning sellest teavitatakse toetuse saajat e-posti või tähtkirjana posti teel.

Lõike 12 järgi on toetuse andjal õigus tühistada toetuse osadena tagasimaksmise võimaldamise otsus ehk ajatamisotsus, kui toetuse saaja ei pea tagasimaksmise ajakavast kinni. Kui ajatamisotsus on tühistatud, rakendub eelnõu järgne kord ehk kui otsus tühistatakse näiteks eelnõu kohaselt, kui tagastamise tähtaeg on möödunud, arvestatakse viivist kuni toetuse lõpliku tagastamiseni. Ajatamise otsuse kehtetuks tunnistamise korral peab toetuse saaja maksuma toetuse tagasi 30 kalendripäeva jooksul selle otsuse kehtetuks tunnistamise otsuse kehtima hakkamisest arvates.

Lõikes 13 sätestatakse, et kui tagasimaksmisele kuuluvat toetust tagasi ei maksta, võib toetuse andja nõuda väljamakstud rahalisi vahendeid tagasi HMSi § 69 lõike 1 ja võlaõigusseaduse § 1028 alusel (alusetu rikastumine). See tähendab, et toetuse tagasinõudmise otsus on täidetav üksnes tsiviilkohtu kaudu.

8. peatükk „Toetuse saaja ja toetuse andja õigused ja kohustused“

Paragrahviga 18 kehtestatakse toetuse saaja kohustused, mis rakenduvad alates taotluse rahuldamise otsuse jõustumisest. Toetuse saaja peab tagama eelnõus sätestatud kohustuste täitmise ja eduka elluviimise taotluse rahuldamise otsuses ja eelnõus fikseeritud tähtaegade ja tingimuste kohaselt. Toetuse saaja kohustuste tagamine tähendab, et kohustuse peab olema täitnud tema ise. Toetuse saaja kohustuste täidetusest sõltub, kas toetus makstakse välja täies

mahus või vaid täitmisele vastavas mahus. Seega tuleb toetuse saajal täita kohustusi väga hoolikalt.

Punkti 1 kohaselt peab toetuse saaja viima projekti ellu heaks kiidetud taotluse kohaselt ehk seal nimetatud eesmärkidel kavandatud tegevuste abil ning saavutama tema enda kavandatud tulemused. Projekti eesmärgid ja tulemused ning nende saavutamiseks kavandatud tegevused peavad olema kooskõlas eelnõus sätestatud võimalustega.

Punkti 2 alusel on toetuse saajal kohustus, mis hõlmab üldist korrektsust teabe ja aruannete esitamisel, sealhulgas ettenähtud vorminõuete järgimist, arusaadavate selgituste andmist ning õigete andmete ja nõutud dokumentide tähtaegset esitamist. Nimetatud nõue hõlmab ka seda, et kulu ja maksmist tõendavad dokumendid peavad vastama raamatupidamisarvestuses kehtivatele nõuetele.

Punkti 3 kohaselt peab toetuse saaja järgima projekti elluviimisega seotud teenuste ja asjade ostmisel riigihangete seaduse põhimõtteid ka siis, kui ta ei ole hankija riigihangete seaduse tähenduses. Toetuse saaja peab võtma vähemalt kolm võrreldavat hinnapakumist tehingute puhul, mille maksumus on ilma käibemaksuta võrdne 10 000 euroga või ületab seda. Kui toetuse saaja ei ole hankija riigihangete seaduse tähenduses, peab ta tõendama, et ostu maksumuse kujunemisel on järgitud riigihangete seaduse §-s 3 sätestatud nõudeid. Mittehankijate kohustus ühtlustatakse riigihangete seaduse tähenduses hankijate kohustusega, sest mõlemal juhul on tegemist avaliku ressursi kasutamisega.

Riigihangete seaduse tähenduses on hankija kohaliku omavalitsuse üksus ja selle asutus. Samuti võib hankijaks olla eraõiguslik juriidiline isik kui ta vastab RHS § 5 lg 2 punktis 5 sätestatud tingimustele. Toetuse saaja peab ise hindama, kas ta võib olla hankija RHS-i mõistes. Selle kohta on saab täpsemat teavet nt Kultuuriministeeriumi veebilehelt: <https://www.kul.ee/millal-toetuse-saajast-voib-kujuneda-avalik-hankija-kes-peab-hakkama-labi-viimariigihankeid>.

Punkti 4 järgi peab toetuse saaja tagama omafinantseeringu ette nähtud ulatuses. Toetuse saamise eeldus on kohustuslikus ulatuses ja viisil oma- või kaasfinantseeringusse panustamine ehk nõutud osas abikõlblike kulude tasumise tõendatus.

Punkti 5 kohaselt peab toetuse saaja tagama, et valgustusseadmed on tema valdusesse või omandisse saadud hiljemalt aruande esitamise ajaks.

Punkti 6 põhjal on toetuse saajal kohustus säilitada toetuse taotlemise, projekti elluviimise ja kulude abikõlblikkust tõendavaid dokumente ning muid tõendeid raamatupidamisseaduses kehtestatud tingimuste kohaselt.

Punktides 7 ja 8 on ette nähtud, et toetuse saaja peab aitama kaasa toetuse andja kontrollitegevusele, sest eelkõige toetuse saaja on kohustatud tõendama kulude abikõlblikkust ning esitatud teabe õigsust või paikapidavust. Muu hulgas peab toetuse saaja esitama asjakohased raamatupidamis- ja pangadokumendid, lepingud ja juhtimisotsused, veenmaks toetuse andjat, et tegemist ei ole pettuse ega topeltfinantseerimisega ning täiendavat tuluallikat ei ole tekkinud. Kui nimetatud kohustust rikutakse, võib toetust vähendada ja tagasi nõuda eelkõige seetõttu, et kulu abikõlblikkuses või kohustuste täitmises ei saa veenduda.

Punkti 9 järgi peab toetuse saaja lähtuma usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttest, mida tuleb rakendada ka projekti elluviimisega seotud finantsandmete kajastamisel. Projekti finantsandmed, st projektiga seotud kulud ja nende maksumus, peavad olema üheselt eristatavad, sealjuures see, millised neist on käsitletavad abikõlblikena. Nimetatud kohustuse rikkumine võib kaasa tuua toetuse tagasinõudmise otsuse, sest võib tekkida kahtlus, et kogu projektiga seotud finantsteave ei ole tuvastatav ehk ei ole usaldusväärne.

Punkti 10 kohaselt peab toetuse saaja teavitama viivitamata kirjalikult toetuse andjat taotluses esitatud või projekti elluviimisega seotud andmete muutumisest. Toetuse andja hindab saadud teabe alusel, kas projekti rakendamistingimused või toetuse andmise eeldused on endised või tuleb taotluse rahuldamise otsust muuta.

Punktide 11 ja 12 järgi peab toetuse saaja tagastama koos aruandega toetuse kasutamata jäägi ja toetuse tagasinõudmise otsuse kohase toetuse.

Punkti 13 kohaselt peab toetust saanud etendusasutus tagama kestvusnõude täitmise, mis tähendab, et investeringu saanud hoonetes toimub etendustegevus järjepidevalt vähemalt viis aastat projekti lõppemisest arvates.

Punkti 14 kohaselt peab toetuse saaja täitma teavitusnõudeid ehk teavitama avalikkust toetuse abil elluviidavast projektist, kasutades selleks ettenähtud sümboolikat ja väljendeid.

Punkti 15 järgi peab toetuse saaja täitma muid õigusaktides sätestatud kohustusi.

Paragrahviga 19 kehtestatakse toetuse saaja õigused.

Punkti 1 põhjal on toetuse saajal õigus saada toetuse andjalt teavet ja nõuandeid, mis on seotud toetuse kasutamist puudutavates õigusaktides sätestatud nõuete ja toetuse saaja kohustustega. Toetuse saaja võib pöörduda toetuse andja poole, et saada juhiseid projekti nõuetekohaseks elluviimiseks, sealhulgas eelhinnangut projektis kavandatavatele muudatustele, selgitusi kulude abikõlblikkuse ja muude eelnõus sätestatud tingimuste kohta.

Punkti 2 järgi on toetuse saajal õigus esitada eelnõu § 12 kohaselt oma seisukohad. Ärakuulamisõigus haldusmenetluses eeldab, et puudutatud isikul oleks võimalik oma arvamust asjassepuutuvas küsimuses piisavalt selgitada ja vajaduse korral võtta seisukoht haldusorganilt tema asja menetlemisel esitatud dokumentide suhtes.

Punkti 3 kohaselt on toetuse saajal õigus tutvuda tema kohta koostatud dokumendis sisalduva või sellega lahutamatult seotud teabega. Üle korratakse toetuse saaja õigus tutvuda dokumendis teda puudutava teabega ning saada väljavõtteid, kui dokument sisaldab andmeid, millele juurdepääs on piiratud.

Punktis 4 rõhutatakse üle toetuse saaja õigus toetusest igal ajal loobuda ja see tagastada.

Paragrahviga 20 kehtestatakse toetuse andja kohustused.

Toetuse andja peamine ülesanne on teavitada avalikkust taotlusvooru avamisest, nõustada toetuse taotlejaid, valida rahastamiseks sobilikud projektid, koostada toetuse andmise või andmata jätmise otsused, maksta toetust, sealhulgas kontrollida toetuse maksmise eelduste täidetust, ning juhul, kui avastatakse eksimus, mida ei saa puuduste kõrvaldamise teel või ettekirjutuse tegemisega heastada, nõuda toetus tagasi.

Paragrahviga 21 kehtestatakse toetuse andja õigused.

Toetuse andja õigused on seotud tema kohustuste täitmisega. Tal on õigus kontrollida projekti elluviimist ja nõuda asjakohaste lisaandmete esitamist. Ühtlasi antakse toetuse andjale õigus teha abikõlblike kulude kontrolli toetuse saaja juures kohapeal. Kohapealse kontrolli käigus saab tuvastada toetuse saaja kohustuste täitmist, sealhulgas projekti tegevuste toimumist ja edenemist ehk toetuse andmise aluseks olevate tulemuste saavutamist, projekti kulude ja tulude kohta eraldi arvepidamise olemasolu ning tehingute kajastamist raamatupidamises. Kohapealse kontrolli käigus kontrollitakse ka seda, kas dokumendid, mis on toetuse andjale abikõlblike kulude kohta esitatud, vastavad originaalile.

Toetuse andjal on õigus lõpetada toetuse maksmine ja/või nõuda toetus osaliselt või täielikult tagasi, kui toetuse saaja rikub määruses ja/või taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tingimusi või kaldub muul viisil kõrvale taotluses või taotluse rahuldamise otsuses või määruses sätestatust, samuti vähendada proportsionaalselt toetuse suurust, kui taotluse rahuldamise otsuses kinnitatud projekti maksumus väheneb.

Toetuse andjal on õigus keelduda toetuse maksmisest, kui toetuse saaja majanduslik olukord on selliselt halvenenud, et toetuse kasutamine või projekti elluviimine on ohustatud, ning keelduda toetuse maksmisest, kui toetuse saajal on tekkinud maksu- või maksevõlg riigi ees ja see on ajatamata. Lisaks on toetuse saajal õigus otsustada kaalutlusõigusele tuginedes eelnõu § 18 kohane toetuse tagasinõudmise ulatus ning teha muid määruses, teistes toetuse andmisele kohalduvates õigusaktides või taotluse rahuldamise otsuses sätestatud toiminguid.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu alusel ei anta vähese tähtsusega abi ega grupierandiga hõlmatud riigiabi. Konkurentsiseaduse § 30 lõige 1 sätestab, et riigiabiks loetakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud abi. Riigiabi konkreetset definitsiooni Euroopa Liidu toimimise leping ei anna, kuid artikli 107 lõike 1 järgi on riigiabi igasugune liikmesriigi või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikide vahelist kaubandust. Vähese tähtsusega abi hinnatakse samade kriteeriumide alusel kui riigiabi.

Riigiabi reeglid ei kohaldu toetatava tegevuse kohaliku iseloomu tõttu. Toetust saavate etendusasutuste tegevus ja nende poolt pakutavad teenused on kohaliku iseloomuga ja suunatud eesti keelt kõnelevale sihtgrupile. Seetõttu ei mõjuta toetatavad tegevused liikmesriikide vahelist kaubandust.

4. Eelnõu mõju

Mõju kliimale

Tegevused aitavad saavutada toetuse andmise eesmärki, suurendada etendusasutustes energiatõhusust ja vähendada energiatarbimist ning sellega kaasnevat kasvuhoonegaaside heidet energiasäästlike valguslahenduste kasutuselevõtu kaudu. Etendusasutuste lavavalgusseadmete väljavahetamise vajadus põhineb Euroopa Komisjoni otsusel (komisjoni 1. oktoobri 2019. aasta määrus (EL) 2019/2020), et hõõg- ja gaaslahenduslampide kasutamine tuleb lõpetada ning need tuleb aastaks 2025 asendada LED-valgusallikatega.

Euroopa Komisjon on viidatud määrusega kehtestanud valgusallikatele ja eraldiseisvatele talitlusseadistele ökodisaini nõuded ning võtnud vastu tööplaani, kus esitatud meetmetega on 2030. aastaks hinnanguliselt võimalik saavutada aastane lõppenergia sääst, mis on suurem kui 260 TWh ja millele vastab kasvuhoonegaaside heite vähenemine ligikaudu 100 miljonit tonni aastas 2030. aastal. Valgustusseadmed moodustavad ühe tööplaanis loetletud tooterühma. Eelnõu alusel toetatavad tegevused mõjutavad eeltoodud energiasäästu eesmärke ja panustavad nimetatud eesmärkide saavutamisse. Ühtlasi ajakohastatakse avalikes hoonetes pakutavate teenuste kvaliteeti ja vähendatakse hoonete ülalpidamiskulusid tulevikus. Toetuse andmisel arvestatakse taotlejate võimekust ning täpseid andmeid vahetamist vajavate seadmete kohta, et võimalikult paljudes etendusasutustes kasutataks edaspidi LED-lampidel põhinevaid seadmeid.

Mõju etendusasutustele

Toetust saavatel etendusasutustel on võimalik ka pärast taotlusvooru abikõlblikkuse perioodi lõppu teha etendustegevust ja pakkuda kvaliteetset teenust, täites eespool nimetatud Euroopa komisjoni määrusest tulenevaid nõudeid. Mõjutatud etendusasutusi on umbes kümme, täpne arv sõltub taotlejate arvust. Toetatud etendusasutustes hoitakse toetusega ellu viidatavate tegevuste tulemusel edaspidi kokku halduskuludelt ning hoonete ja ruumide ülalpidamiskulud vähenevad, kuna kasutatakse väiksema energiatarbimisega valgustusseadmeid. Mõju on arvestatav, sest valgustusseadmete kasutamine on etendustegevuse läbiviimise üks eeldusi.

Ebasoovitavaid mõjusid eelnõuga ei kaasne.

5. Eelnõu rakendamiseks vajalikud kulutused

Toetuseks kasutatavad summad laekuvad riigi lubatud heitkoguse ühikute müügist riigieelarvesse. Taotlusvooru maht on 2 miljonit eurot. Meetme rakendamisega ei kaasne lisakulusid.

6. Eelnõu rakendamine ja jõustumine

Eelnõu jõustub üldises korras ehk kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Eelnõu kooskõlastamine ja huvirühmade kaasamine

Eelnõu esitati õigusaktide kooskõlastamise infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Kliimaministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Eesti Etendusasutuste Liidule ja Eesti Teatriliidule.